

'EROVER PRATEN helpt echt!'

In tijden van crises kan een boer of tuinder voor moeilijke keuzes komen te staan voor het bedrijf, gezin of zichzelf. Vaak gaat dit gepaard met gepieker of getob. Dan is het geen overbodige luxe om stil te staan bij een aantal zaken die hij ervaart op het bedrijf, binnen het gezin of in de omgeving. Zorg om Boer en Tuinder (ZOB) helpt de ondernemer op een kruispunt om richting te bepalen.

ANNEMARIE GERBRANDY, FREELANCE JOURNALIST, FRUITTEELT@NFOFRUIT.NL

Door het coronavirus is de wereld zo snel veranderd dat het soms nauwelijks is te bevatten. Het is nog onduidelijk wat de gevolgen op langere termijn zijn voor de agrarische sector. Dat kan bij fruittelers prangende vragen oproepen zoals: hoe moet ik de oogstwerkzaamheden inpassen in de 1,5 meter-samenleving en hoe gaat het met de verkoop van fruit?

Wanneer die onzekerheid aan je knaagt, is het goed om daar met iemand over te praten, zegt Piet Boer, voorzitter van ZOB. "Dat kan natuurlijk met iemand uit je omgeving, maar soms heeft het de voorkeur om in vertrouwen met iemand te praten die veel ervaring heeft, de sector kent en goed kan luisteren. De vrijwilligers van ZOB zijn beschikbaar voor zo'n vertrouwelijk gesprek. Het zijn voormalige boeren of tuinders of een erfbetreder met een groot sociaal hart. Zij zijn onafhankelijk en brengen geen kosten in rekening."

Behoeftte aan klankbord

Een van de vrijwilligers van ZOB is Teun de Waard, voormalig beleidsadviseur van LTO Noord. ZOB is nog redelijk

onbekend in de fruitteelt, zegt hij. "Ons gevoel zegt echter dat er ook onder fruittelers behoefte is aan een klankbord. De fruitprijzen zijn soms aan de matige kant, maar telers hebben wel te maken met grote investeringen en risico's. Een akkerbouwer kan nog eens een ander gewas inzaaien, een fruitteler plant zijn fruitbomen voor langere tijd. Hoe lang is er markt voor een bepaald ras? En wat zijn de kosten en opbrengsten? Daarnaast kan de fruitoogst een stressvol moment zijn. Zijn er voldoende plukkers? Gaat het logistiek lukken? Vaak is een samenloop van omstandigheden de druppel die de emotionele emmer doet overlopen." De ZOB-vrijwilligers zien verschillende oorzaken van problemen, zoals financieel-economische, familie-gerelateerde en psychische oorzaken. Vaak gaat het om een combinatie van factoren, zegt Boer. "Als mensen ons bellen, kunnen ze meestal niet direct het echte probleem benoemen, daarvoor moet je eerst met hen in gesprek. Stel: iemand kan zijn rekeningen niet betalen. Daar zit heel vaak een ander probleem achter. Zeker in de land- en tuinbouw, waar

zaken als bedrijf, gezin, familie en gezondheid door elkaar heen lopen. Communicatie op familiebedrijven is niet altijd optimaal. Over gevoelens wordt te weinig gesproken.”

Praten over spanningen

Vaak is het een reeks van zaken die een mens aan het twijfelen brengt, weet ook Teun de Waard. Hij bezocht ooit een agrariër die een dierbaar familielid had verloren. “Een boer of tuinder gaat altijd door met zijn bedrijf. Dat is enerzijds niet erg, want dat leidt af. Maar je moet het verdriet ook een plek kunnen geven. Dat lukt niet altijd. In gesprekken met een vrijwilliger kan er duidelijkheid over de situatie ontstaan. Is er uitsluitend verdriet of zitten er ook andere kanten aan? Als je dat beeld helder krijgt, helpt dat bij de verwerking van een probleem.”

Ook bedrijfsovername of samenwerking kunnen tot spanningen leiden, zeggen Boer en De Waard, zeker als partijen verschillende verwachtingen hebben. Bedrijfsopvolgers en ouders kunnen andere ideeën hebben over hoe een bedrijf zich door ontwikkelt en hoe zit het met de (financiële) verwachtingen van broers en zusters, geeft Boer als voorbeeld. De Waard: “Bij de samenwerking tussen twee ondernemers op één bedrijf is het belangrijk om goed te blijven praten. Welke kant willen de vennoten op? Hebben ze daar dezelfde ideeën over en zo nee, waar zitten de verschillen? ZOB-vrijwilligers helpen om dat in beeld te brengen, waardoor er een nieuw perspectief kan ontstaan. Wij zijn een klankbord, we geven geen advies. Maar erover praten helpt echt!”

De kracht van een ZOB-vrijwilliger ligt in het bedrijfsbezoek met het gesprek aan de keukentafel, zegt Boer. Dat kan nu niet vanwege de coronacrisis en dat is een handicap. “We zijn in afwachting van het moment dat

persoonlijk contact weer mogelijk is, tot die tijd worden de gesprekken via de telefoon gevoerd.” De vrijwilligers hebben een gedegen training gehad en gaan in principe met z’n tweeën op pad. Boer: “Onze vrijwilligers hebben hun roots in de sector. Ze kennen de doelgroep door en door, ze weten

lichte toename van het aantal hulpvragen, zo’n tien procent. Of die daadwerkelijk corona-gerelateerd zijn, durft Piet Boer niet te zeggen. “We weten van andere crises dat een agrariër pas na zo’n moeilijke periode aan de bel trekt. Zoals ik al zei: als een ondernemer echt in de knoop zit

waar de pijnpunten zitten. Een enkele keer komen onze mensen in extreme situaties terecht, het komt soms voor dat een ondernemer zelfmoord wil plegen. Wij werken daarbij samen met 113 Zelfmoordpreventie. We komen overigens alleen in actie als de boer of tuinder daar zelf om vraagt. Het werkt niet als we door een ander worden gestuurd, dan worden we vaak weer weggestuurd.”

Piek na coronacrisis

ZOB ziet tijdens de coronacrisis een

en de stap neemt om te bellen, gaat het om een optelsom van problemen. Telers slaan zich eerst door een crisis heen, pas daarna volgen de telefoontjes. We verwachten na de coronacrisis dan ook een piek in het aantal hulpvragen.” ●

Voor meer informatie over
Zorg om Boer en Tuinder zie
zorgomboerentuinder.nl.